

כפקדמה ד'נינס המיחדים של תערוכות חמ"ל בפסח. נחזור על שיטות פראשנס בתערוכות לח בלח בשאר איסורים.

קודם כל ראינו את סוגיית חז"ל שיצור -אסור מפת לאכול אפילו משו איסור שלם נתבשל ולא נאמר שיצור כזית אלם בנגע לעונשים.

כשנתערב איסור בפיתר. פיסוד פראשנס הוא ביטול הרוב -מפת נקבע שם כל פתערוכות א"פ הרוב -אם הרוב איסור פכל אסור ולוקין על כל כזית מפתערוכות. ואם הרוב פיתר זריק פכל לעיות מותר -אלם שברוב המקרים לא יתבשל פאיסור ברוב מפני אחד נכמה ד'נים.

קודם כל. לא שייך תורת ביטול המיעוט ברוב כשאפשר לעפריד אחד ממשני (לדוגמא חלב שפול למרק שאפשר לעינו את פכל ולפסיר את פחלב) וכן אם אי אפשר לעפרידם אכל כל אחד נכר בפני א"מ סובר פ"ז אין כאן תערוכות.

אם פאיסור הוא מפתברים שאינם מתבשלים לא שייך ביטול -ופיות ואנו אוקים בלח בלח מה שנגע הוא מצמי -אם פאיסור הוא מה שפצמיד את פתערוכות (כגון גבינה שפועמדה בצור פקיבה של נבלם) אין געל אפילו באל"ל. וכן אם פאיסור הוא דבר שיש לו מתירין אין געל במינו.

שיטת רבי יודף פ"א אין תורת ביטול במינו -וכל שפאיסור ופיתר פס נאותו שם אפילו אם יש שם משו איסור אסור לאכול מפתערוכות מדין חז"ל שיצור. רש"י פסק כרבי יודף אבל פתוס' פוקים כחכמים פחולקים על רבי יודף ופולכפ בשו"ע נקבעה כשיטת פתוס'.

כשיש מן פאיסור כזית בכדי אכילת פרוס מפתערוכות. ראינו את פסולא בפסחים שפוא דאורייתא -ופסק כן פרמב"ם שכזית בכאי"פ אין געל -ואם אוכל את כל פפרס לוקה. ואסור לאכול גם כלשו מפתערוכות משום חז"ל שיצור.

לפי רש"י -וכחופו פסק פש"ק - אם יכול לעיות שנשאר בתערוכות כעדשה שלמה ממשונף שר"ס - אינף געל מחמת חשיבותה. פיות ולוקין על כעדשה ממשר"ס.

ואם מדובר באיסורים שאינם בטלים במינו כגון אבונה זרה טבל ושביעית ופאיסור פוא מנין פפיתר - בשם -אין פאיסור געל. ואם פוא מאיסורים פבטלים במינו במאותים (כלאים וצרלה) או במאופ (תרומה) ופאיסור פוא מנין פפיתרבשם אין פאיסור געל ברוב אלם במאופ או במאותים.

ואם פאיסור פוא שונף מפתיתר בשם - ראינו ברש"י בחולין (אל"ל שלם פבינו פראשנס את דברי רש"י כן שנלמד מרוב בשלם שאין פאיסור געל ברוב אלם בששים -ולפי פחות דעת פסק כן פרמ"א. אבל לא כן דעת פש"ק ופ"ז.

ואם פאיסור שונף מפתיתר געל - פגענו למחלוקות פראשנס געלם כעיקר. לפי רש"י ז' ששים מדרבנו מפני ששכ"ע לאו דאורייתא. לפי ר"ת שכ"ע דאורייתא וכל שפאיסור נתן עעם פפיתר נפפך פכל לאיסור ולוקין אכל כזית וכזית. לפי רבינו חיים כל שפאיסור נתן עעם פפיתר אין געל אבל לא נפפך פתערוכות לאיסור עד שתפ"פ בתערוכות כזית איסור בכאי"פ. לפי פר"ש גם אם נסבור שכ"ע דאורייתא לא נפפך פפיתר לאיסור ועלום אין חייב אלם אם אכל פרוס שלם ובו כזית איסור. ולפי פרמב"ם - לפי רוב פני"ל שכ"ע לאו דאורייתא אבל אם יש בתערוכות כזית איסור בכאי"פ אינף געל וכחו שראינו לעיל ואם אכל פרוס שלם לוקה. ולפי רב חיים ברמב"ם שכ"ע דאורייתא. אבל אם אין כזית איסור בכאי"פ מפתיתר פאיסור געל מפת ואסור מדרבנו.

וכל זה גישע אסור בתערוכות - שנכרי עעם את פתערוכות ואמר שיש בו עעם איסור -ואם יש ששים פפיתר כנגד פאיסור געם כשיש עעם איסור בתערוכות סובר פאור שא"ל ששים אלם מדרבנו ופר"ן סובר שפוא דאורייתא אלם אין לחשוש שפוא נתן עעם אלם אם מדובר בתבלין -דבר פעשו לעעם.

ובכל אופן זריק ששים לעחות מדרבנו גזרה או איפה שפוא נתן עעם.

נתחיל עם שיטות פראשנים בנגע לעצם כעיקר:

- 1' אבדד זרפ ס"ז ע"א בסוף, אמר ר' אבהו... ואין עוקין עלי' (שם ע"ב), ורש"י
- 2' חולין ז"ח ע"א, אמר רב אסי אמר ר' יפוש בן עזי... ברובא בטידי' (ל"ט ע"א), ורש"י
- 3' רמב"ם פ"פ נזירות פ"ד ד' - ז' ופגת פראב"ד, ופ"ו נכ"כ"א פ"ב ו' ורז"ז וכו"נ
- 4' רמ"ם בסוף דבריו, ואני תמי'...
- 5' פגות מייחנות שם אות ב', ...שפוא בעין'
- 6' חידושי רבי חיים פ"ד ע"א רמב"ם פ"ו נכ"כ"א פ"ד א'
- 7' תוס' חולין ז"ט ע"א ד"פ רבא אמר (פגשק מ"ח ע"ב), ופרב רבי יוסף... דכאיסוריה'
- 8' רא"ש חולין פרק ז' ס"י ד"א, ורבינו חיים ז"ל פירש... דפיינו ביותר מכדי אכילת פרס'
- 9' תוס' חולין ז"ח ע"ב ד"פ רבא, ובפרק בתרא דמסכת ע"ז... דאפ"פ אסור'
- 10' שם בתוס' ריש ז"ט ע"א, ואזי י"ד... טעמו ולכא נשוי'

סוגיות מין במינ:

- 11' מנחות כ"ב ע"א, תמן פתם דם שנתערב במים... קשיא' (תנינא)
- 12' ר"ן נדרים נ"ב ע"א ד"פ וקשיא באמ"ע, דחזינא דרבנן ולר' יפוד... כמין בשאינו מינ'
- 13' משנ' ע"ז ע"א, יין נסק...'
- 14' שם בגמ' ע"א ע"ב, זב פכ"ד מין במינ... שלכא במינן בנתן טעם' (בסוף פג"ד)
- 15' רש"י חולין ק"ט ע"א ד"פ ותו דכא מידי, דבפא נמי קי"ע כרבי יפוד... דמין במינן במשפ'
- 16' תוס' חולין ז"ז ע"א ד"פ אמר רבא, ור"ת אומר... נמי בטידי'

המשנה ריש פסחים עוסקת בתערוכות חמ"ץ ובחמ"ץ שאינו אוכל עמור -

1' פסחים נ"ב ע"א השנה, ואילו עוברין...

כותח ופבל' וכו' קום מאוכלים שיש בהם חמ"ץ - דהיינו תערוכות חמ"ץ. וזמן של לביאים וכו' פס חמ"ץ ה'ין אבד אינו מאוכלים (א"ל שפס ראויים לאוכלים קצת - נראה כן לקמן) והוא מה שנקרא בלשון חז"ל חמ"ץ עקשה וסובר המתאבד במשנה ששם תערוכות חמ"ץ וגם חמ"ץ עקשה אין בהם איסור כרת אבד' יש בהם ולא.

2' השנה שם נ"ח ע"ב, שיאור ישראל... ונא'... מלמנא...

כאן מדובר בסוג אחר של חמ"ץ שאין בו כרת (ובלשון חז"ל גם הוא בכדל חמ"ץ עקשה) והוא דגן שפתיח'ל' לפחמ"ץ אבד' דא פ'ע' לחמ"ץ עמור - לפי רבי יהודה במשנה (ופחמ"ץ בברייתא) והוא בלוק שפתיח'ל' לפבוק' יש בו סדקים דקדקים פפ' ויש אבד' דא פתפשא פסדקים ד' ש'א' צ' ב'ב'ז. ולפי פחמ"ץ במשנה (ור"ן בברייתא) כל שיש בו סדק כלשפו למעלה פרי' והוא חמ"ץ עמור וחמ"ץ עקשה הוא צ' שפבל'ין פנים אבד' דא נ'דק.

3' שם נ"ט ע"ב בנא', פרי' אלו באזפרה... אבד' עקשה בעיניה דא'

רבי מאיר מחייב מלקות לחמ"ץ עקשה בפירוש ורבי אלעזר מחייב מלקות בתערוכות חמ"ץ בפירוש - וסובר רבי יהודה שחמ"ץ עמור ע"ז תערוכות עמור מעקשה ור"ן בודאי יחייב מלקות בתערוכות חמ"ץ פחמור אבד' אין פכרח שר"א יחייב מלקות בחמ"ץ עקשה פקד', ור' נחמן סובר שחמ"ץ עקשה שלדא ע"ז תערוכות עמור מחמור חמ"ץ ור"א בודאי יחייב מלקות בעקשה אבד' יתכן ולפי ר"ן אין מלקות בתערוכות חמ"ץ.

4' שם, תניא כוותיה דרבי יהודה... ישן בקום אוכל מל' (ע"ב) ותוד'ה ואילו עקשה (ע"א)

רבי אלעזר מחייב מלקות על תערוכות חמ"ץ ממה שכתוב, כל מחמ"ץ דא תאכלו - פ'כ'ל' בא ד'רבות את פתערוכות, אבד' אין ד'רבות מ'כ' כל אוכל חמ"ץ ונכרתה' שחייבים כרת על פתערוכות מפני שפ'כ'ל' והוא בא ד'רבות את פנשים - וחמ"ץ עקשה אין מקור דחייב עליו מלקות.

5' שם לקמן, ורבנן... דא דרשי'

פחמ"ץ אינם דורשים, כד' ד'רבות ומחמ"ץ אין מקור דחייב מלקות על תערוכות חמ"ץ. וא"כ - חמ"ץ עמור ע"ז תערוכות עמור מחמ"ץ עקשה, ורבי מאיר מחייב מלקות בחמ"ץ עקשה (לכאן מל'ין בנא' מקור ד'רבות) וכ"ש בחמ"ץ עמור ע"ז תערוכות, ר"א מחייב מלקות בתערוכות חמ"ץ מ'כ'ל' אבד' פאנכ'ל' חמ"ץ עקשה פאור, ולפי פחמ"ץ שאינם דורשים, כד' ד'רבות - אין מלקות דא בתערוכות חמ"ץ ולא בחמ"ץ עקשה - והמשנה כאן פ'א נ"ר.

6' תוס' נ"ב ע"א ד"ה רבי אלעזר

ר"א במשנה אינו אותו ר"א שנון עוסקים בו בנא'.

7' שם בנא' נ"ט ע"ב, א"ר אבהו אמר רבי יוחנן... דאן לפחות מכזית' (ע"א)

צ' שנתרבה חמ"ץ עמור ע"ז תערוכות נקרא בלשון פנא', פיתר מל'ט' דאסור' - וזעירי שריבה מ'כ'ל' שאר וכד' ד'ש' שפיתר מל'ט' דאסור' גם בפקד' סובר כר"א פדורש, כד' ד'רבות ומחמ"ץ גם בחמ"ץ פיתר מל'ט' דאסור' וצ' שפזכ'ר פקד' בל'ד' הוא לפוד'ע' שאין חייבים על, בל' תקי'ר' בפחות מכשאר ושל' כאב'י פחמ"ץ על כלשפו מ'כ'ל'.

8' שם בנא' נ"ד ע"א, וכד' איסורים שבתורה... ואכיל' לית ביה כזית בכדי אכילת פרי'

את מסקנת דרבי פנא' ראיון - שכזית בכא"פ דאורייתא לכ"ע ובכותח ופבל' אין כזית בכא"פ.

ופנה, אחרי שלמדנו את סוגיית ע"ס כעיקר, כל דברי פנא' תמופים - פרי' אחרי שקי"ל שכ"ע דאורייתא למ' ל'ר' ריבוי דר"א דחייב מלקות על תערוכות חמ"ץ וכ"ש לפי פחמ"ץ שסוברים שאין אפילו מלקות בתערוכות חמ"ץ - פרי' שכ"ע דאורייתא ולמה אין כרת באכילתו! ואפילו אם נסבור כרש"י שלפ'כ' שכ"ע דאורייתא אבד' מה יעשו פאמוראים שסוברים שכ"ע דאורייתא ע"ס דברי ר"א ופחמ"ץ, (ולכאורה פקושי'א פ'א דוקא לפי פראשנים שסוברים שכ"ע פופק את פיתר דאסור' ולוקין על כל כזית וכזית, אבד' לפי פרי' וכן רבינו חיים שלדא נפ'ת'ר פפיתר דאסור' דא שייך לחייב אותו אולדא אם יש כזית בכא"פ ואכל' כל פפרי' - ובפחות מכאן נתרבה בחמ"ץ מ'כ'ל' שחייבים על' כזית מפתערוכות.)

9' אור אורח סי' תנ"ב, ודוקא שאין בתערוכות ע"ס חמ"ץ... חייבים עליו'

פחמ"ץ באלו פמינם אינו ע"ס אמור אולדא, קיו' - שפחמ"ץ מחמ"ץ את פדבר שנתערב בו ד' ששתע ע"ס אותו דבר - אבד' את ע"ס פחמ"ץ ע"סו דא מר'שים.

וא"כ - כשיש כזית בכא"פ או אפילו ע"ס חמ"ץ בתערוכות חייבים עליו כרת, ובמקרה שאין כזית בכא"פ ולדא ע"ס חמ"ץ לפי פחמ"ץ פאורים ולפי ר"ן ור"א חייבים מלקות.

10' רי"ף פרק אלו עוברים (ע"א), ת"ר כל מחמ"ץ... דרבנן דקי' (ע"ב), שיאור ישראל... מלמנא...

פרי' פסק כשיטת ר"ן ש'וק' על חמ"ץ עקשה - ולכאורה לפי מסקנת פנא' סובר שלוקין על תערוכות חמ"ץ מק"ל, ואילו משמעות פרי' בל'ע' לתערוכות חמ"ץ פ'א שפ'כ'ל' פ'א כחמ"ץ אין לוקין אלדא שפרי' פוס' עמור מדרבנן.

הפנאור ריש אלו אברין (י"ג ע"ג) ד"ר וכתב פרי"ף... ונקשה בעינה דר"מ¹¹

בעל הפנאור פסק כרבי מאיר שיש מלקות גם בתצורות וגם בנקשה ופנקור פוא נ.כ"י וסובר ר"מ ש.כ"י ארבה גם נקשה וגם תצורות.

השגת פראב"ד אות ב'¹²

פראב"ד פסק כמו פרי"ף שהלכה כחכמים בתצורות שאין לוקין וכר"מ בנקשה שלוקין ומקורו מ.מחמ"ת ו.כ"י.

פרא"ש פ' אלו אברין סי' א', תנן רבנן כל מחמ"ת...¹³

לפי פרא"ש לא פסק פרי"ף כרבי מאיר שלוקה על חת"י נקשה אלא כרבי מאיר בהגדרתו של חת"י נקשה - פכס"פ פניו, מנמנעות המשנה שם היא שלכ"ע אין מלקות בנקשה - ולכ"א כסתם משנה ריש אלו אברין - והלכה כמשנה הפ"א ומחילתא כבר אין דין המשנה פראשונה כדין סתם משנה ופסק פרי"ף כחכמים.

וא"כ - לפי פראב"ד הלכה כר"מ שלוקין גם על תצורות וגם על נקשה. לפי פרי"ף ובהגנת פראב"ד הלכה כר"מ בנקשה שלוקין אב"ד תצורות אסורה מדרבנן בלבד. ולפי פרא"ש פסק פראב"ד כחכמים שאין לוקין לא על תצורות ולא על נקשה. ואם יש כזית בכא"פ חייבים עליה כרת (ואם יש שם טעם חת"י דין ככל כ"ע שהלכה כרבינו חיים ואסור משום חז"י שיצור).

**וְדוּקָא שְׂאִין בְּתַעְרוּבַת טַעַם חֻמֵץ כְּגוֹן כָּל אֵלּוּ שְׂאִין נוֹתְנִין אוֹתוֹ
בּו אֵלּא לְקִיּוּהָא בְּעֵלְמָא אַבְל אִם יֵשׁ בּו טַעַם חֻמֵץ חַיִּיבִים עֲלֵיו דְטַעַם כְּעִיקָר
דְּאוּרִיתָא וּמִיִּירֵי נְמִי שְׂאִין בּו כּוּזִית בְּכַדִּי אַכִּילַת פְּרַס אַבְל אִם יֵשׁ בּו כּוּזִית בְּכַדִּי
אַכִּילַת פְּרַס חַיִּיבִים עֲלֵיו**

למדנו את סוגיית הגמ' בענין תערוכות חמץ וחמץ נקשה ואת שיטות הבעה נ"פ הראב"ד והרא"ש דלכא"פ - שלפי הבעה נ"פ הלכה כסתם משנה דפיינ רבי מאיר גס לענין תערוכות חמץ שלוקין עליה וגם לענין חמץ נקשה שלוקין עליו. לפי הראב"ד הלכה כחכמים בתערוכות חמץ שאין לוקין עליה אבל הלכה כרבי מאיר בחמץ נקשה שלוקין עליו. ושיטת הרא"ש שפולחן היא כחכמים שאין לוקין על תערוכות חמץ וכחכמים במשנה האחרת לענין חמץ נקשה שאין לוקין עליו.

ראינו גס את דברי רי"ף שלכ"ע תערוכות חמץ אסורה - לפחות מדרבנן, וגם יש כזית בכא"פ גס לוקין עליה לכ"ע. ואת דברי פאר שאם יש בתערוכות גמס גמור של חמץ לוקין עליה לפי מה שאנו פוסקים גס בעיקר דאורייתא.

הרמב"ם יש לו שיטה אחרת בענין ונחלקו האחרונים בהסברה -

1. הרמב"ם פרק א' חמץ ומצה פ"ו ופשתת הראב"ד

הרמב"ם פסק שאין לוקין על תערוכות חמץ אלא אם יש בה כזית בכא"פ ואכל את כל הפרס ופדוהו אכלת תערוכות שלוקין עליה היא כותח פבבלי ושאר דנין פמשנה - ופסביר הראב"ד שפסק כחכמים שאין לוקין על תערוכות חמץ אלא אם יש בה כזית בכא"פ.

2. pe N"cn

הגמ' נ"פ תנא למה אין כרת בכזית בכא"פ -

3. ספר פמלות הרמב"ם ל"ת ק"ח ופשתת הרמב"ן

הרמב"ן אצן כחו שראינו בגמ' שאם יש כזית בכא"פ דינה כחמץ גמור וחייבים עליה כרת - ואז תנא גס פ"ה הרמב"ם פוסק כר"א פ"ה לוקה גס בפחות מכזית בכא"פ. וז"כ פסק כחכמים - ופרי אין פחכמים דורשים כל לרבות תערוכות חמץ ולמה מנה הרמב"ם כל מחמלת למה?

4. הגמ' אסתר שם... נרבותי

הגמ' אסתר הבין שהרמב"ם פסק כר"א ובכל זאת ז' כזית בכא"פ - שהרי הגמ' כשפקשו על פחכמים שאם כזית בכא"פ דאורייתא למה פסרו פחכמים בכותח פבבלי - ולמה לא פקשו גס על ר"א שלא חייב אלא מלקות! אלא שלכ"ע אין חיוב כרת בכזית בכא"פ ובתערוכות חמץ שיש בה כזית בכא"פ לוקה כחו בשאר איסורים. אבל בכותח פבבלי שאין פדרכ לאוכל כזית בכא"פ - אין שפיחם בין חמץ לפיתר פוא כזית בכא"פ אבל אין פדרכ לאוכלו אלא מפני חריפותו - לפי פחכמים פאר ולפי ר"א נתרבה למלקות מכל מחמלת וכך פסק הרמב"ם.

5. מקור חיים ריש ס' תמ"ב... לחוד

המקור"ח מנה שלפי הרמב"ם בא מחמלת לרבות שקופא לענין חמץ דין כגס בשאר איסורים ולכא בעל - והרמב"ם לשיטתו סובר שלא נפסק הפיתר לציסור - ולכן זריק דוקא כזית בכא"פ ואכלת את כל הפרס.

3

מצוה קצח הזהירונו מאכול דברים שיש בהם תערוכות חמץ ואע"פ שאינן לחם כגון המוריים והכותח והשכר והדומה להם, והוא אמרו כל מחמצת לא תאכלו לרבות כותח הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי יכול יהיו חייבין עליהן כרת תלמוד לומר כי כל אוכל חמץ ונכרתה. מה חמץ מיוחד שהוא מין חמץ גמור יצאו אלו שאינן חמץ גמור ולמה באו לעבור עליהן בלא תעשה. וכבר התבאר בפסחים שענין היותם אסורים ומוזהר מאכילתם לא נתחייב באכילתם מלקות אלא אם היה בהן כזית חמץ בכדי אכילת פרס, אמנם אם היה בהן עירוב חמץ פחות מזה השיעור אין חייבים על אכילתן מלקות. (ט"ז, ט"ח):

כתב הרב והמגוה קצ"ח היא שמענו מלאכול הדברים שיש בהן ריח

חמץ כגון כותח ומרייס ודומיהם והוא אחר יתעלה כל מחמלה לא תאכלו ויטרו לרבות כותח הבבלי ושכר המדי והחמץ הדומי יכול יהיו חייבין פליהם כרת מ"ל חמץ ומהבאר בעכמים (דף מ"ד) שעם היוהם אסורין ואכילתם נאמנה לא נחמיב באכילתן מלקות אלא ביש בהן כזית בכדי אכילה פרם אבל כותח מה שהשיער אינו חייב על אכילתם מלקות, ודעתו לומר שגשום בחמץ כזית בכדי אכילה פרם אסור מן הכותח והתורה בלאו היא למלקות ולא לכרת ובשאלון בו כזית בכדי אכילה פרם אין בו מלקות שאינו אסור מן הכותח אלא איסורו מדבריהם למכות מדרות וכן כתב בחבורו הגדול, והאמת בזה הענין כולו הוא הפך מדבריו שהחמץ כזית בו כזית בכדי אכילה פרם חייבין עליו כרת לדברי הכל ואינו בא בריבוי זה אבל הוא עוקר חמץ שחוריה למלקות ולכרת לפי שהוא כחמץ גמור כפי ענינו, (א) ובבבלי אחרו (שם) כזית בכדי אכילה פרם דאורייתא, כלומר שאינו בטל ומתערב בין למלקות בין לקרוב אבל בשאלון בו כזית בכדי אכילה פרם בזה הוא שאמרו (שם מ"ג) לרבות כותח הבבלי ושכר המדי וחמץ האדומי וכו' אוח למלקות ולא לכרת, (ב) וחס עוד דברי ר"א י"אין הלכה כן שהוא סומך על חמץ דגן גמור עתה כרת על פירוי בלאו והלאו הוא כל מהגלה לא תאכלו והלכה כדברי הסכמים שהם אומרים על חמץ דגן עונש כרת ועל פירובו בולא כלום והנה הוא פטור ואינו לוקה כלל מן הכותח שהחמץ אין להם ריבוי לאו בהערובת חמץ כלל אלא או עונש כרת או פטור, ובפירוש הזכירו דרבין

לא דריש כלל והלאו הוא לדבריהם (שם) כל מחמלה אין לי אלא שמתחמץ מליו חמץ על ידי דבר אחר מנין ח"ל כל מחמלה, (ג) וכן כזית בכדי אכילה פרם חייבין עליו בכל איסורים שבמורה בין במלקות בין בכרת כמו שאמרו (ע"ז ס"ו) בכללן כל ששעמו וממנו אסור ולוקין עליו וזו כזית בכדי אכילה פרם וכיון שהוא לוקה (ד) בשאר איסורין נלמד שהוא חייב כרת בכל חייבי כריתות לפי שאין באיסורין מדרש לרבות מלקות ולמעט כרת כמדברנו של ר"א בחמץ. וכבר נחבאר זה בהלכות גדולות ובשאלות. והנה יחבר זה הלאו מנמי המנוה שהוא מן הלאוין היקיים שאו בחמץ ובשאר לשלום איסורין וזה תשלים איסורין בחמץ ענינו בין שמתחמץ מליו או שחמץ בדבר אחר ואינו נמנה:

נראה לי שהגיון כדברי הרב שהחמץ פ"י מערובת מליו פשה בכדי אכילה פרם

אין בו כרת, והראיה שהביא רמב"ן (א) ממאמרו שאמר כזית בכדי אכילה פרם דאורייתא הוא, אין פירוש זה שאמרו שיהיה חייב עליו כרת כאלו היה חמץ גמור כפינו רק שהוא במלקות שכן הוא הלכה למשה מסיני, וכן משמע מפירוש רש"י והוא בגמרא בזה המאמר והראיה שאו פירושו מדקא בשי הכה ואמר וכזית בכדי אכילה פרם דאורייתא הוא ונחמי אין והרד מקמי אי הכי אמאי פליגי רבא פליה דר"א בכותח הבבלי, ואם נכזית בכדי אכילה פרם היה בו חובב כרת למח המה יוסר על רבא שפטרנוהו אפילו מלקות ולא תמה גם מר"א שלא חייבו רק מלקות, ואין לומר דה"ל דהוא מ"י לאקשיי גם על ר"א אלא שאלה להקשות הקושית הגדולה שבניהם שהיא לרבא איך פטרנוהו מכלום, כי זה אינו דמדקאמר אמאי פליגי רבא פליה דר"א משמע שפטר ר"א היא נכונה מכל הדידים שאם לא כן בלאו אחר היה לו לומר והוא אי הכי אמאי קא פטרי רבא בכותח הבבלי בולא כלום. ומ"ש עוד (ב) שאין הלכה כר"א בחמץ פ"י מערובת שיהייב מלקות כשאלון בו כזית, ל"ל שהלכה כמותו מאחר שבהם לן הגא כותיה ר"ע אלו עובדים (דף מ"ג). ומ"ש (ג) כי דין כזית בכדי אכילה פרם נוהג בכל האיסורים חף לפטור כרת ממה שאמר בע"ז כל ששעמו וממנו כו', ל"ל שחמץ ממש רחוק שבכזית בכדי אכילה פרם אין בו חובב כרת לעולם, מדלא קאמר אלא אסור ולוקין עליו ולא אמר ג"כ וחייבים עליו כרת אלא שאין שייך בו חובב כרת. ומה שאמר (ד) שבשאר איסורים שלא בא בהם פסוק למעט הכרת כמו שאלו בחמץ יחייב כרת בכדי אכילה פרם, נראה לי שאין לריך לשום פסוק שיבא למעט כרת בכדי אכילה פרם לפי שחמץ הדיון היה לו לפטור גם ממלקות שאין זה אכילה אלא שכן קבלנו ממשש כזית שלוקה אבל ודאי כרת לא מיחייב, והכלל אם כן שלא נסקל זה הלאו מן חמץ כי לא בא לתשלום דמי החמץ כדעת רבא רק בא לאסור לנו חמץ פ"י מערובת כזית בו כזית כר"א דבסוף לן הגא כותיה. וגם הבבלי דרך בוס דרך הכי בלאו ע"מ וע"א. ובהלכות חמץ וממנו של הרב המניד משנה השיג גם הוא ההגא הזאת של הרמב"ן על הרב ולא חירלה, וברוך ה' אשכ פקח את עיני לדעת בחופלא מרבותי:

תמב קודם שנא לביאור דברי המחנך נבאר דברי הרמב"ם התמוהין שעמדו עליו נושא כליו: וז"ל הרמב"ם (פ"א מהל' חו"מ) אם עירב חמץ כגון כוחה הבנלי וכו' אם אכלן בפסח לוקה ואין בו כרת

בלא טעמו אף דליכא כבא"פ פטור. וכן טעמו ולא ממשו ולא רבי רחמנא משרת שיהיה הטעם כעיקר רק לשרה פתו ביין כמ"ש הרמב"ם פ"ה מהלכות נזירות דמשרת אחי לטעמו וממשו לשרה פתו ביין ואכל כבא"פ מהיין ע"ש אז הטעם כעיקר ולא רבי רחמנא טעה כעיקר רק שמכח הטעם הוי כניכר האיסור ולא נחבטל וחיבב בכבא"פ אכל לא שיהיה ההיתר נהפך לאיסור ולא ס"ל להלכה דכבא"פ חיבב גדליכא טעמא והכא ס"ל דעת הטור דכוחה לית ביה טעם רק קיוהא ורחמנא רבי מכל דקיוהא כעיקר כמו בכל איסורין דמרבזה טעם כעיקר וגבי חמץ רבי רחמנא מכל דאפילו לא נרגש בהתערובות רק הקיוהא של חמץ שיהיה כעיקר וא"כ מה"מ יהיה עדיף הא דרבי רחמנא קיוהא בחמץ שיהיה כעיקר מהא דרבי רחמנא טעם שיהיה כעיקר וכמו דבעינן בשאר איסורין אף שיש רבוי טעמו וממשו דהיינו כוית בא"פ ה"ג בעינן בחמץ קיוהא וממשו דהיינו כוית בא"פ דמה"מ נרבה יותר מרבוי דכל דמרבזה קיוהא כעיקר ממה שמרבה ר"י מקרא דמשרת לענין טעם כעיקר דנהי ללא מניין למימר דהרבוי דכל אחי לטעמו וממשו דזה כבר ממשרת ילפינן מ"מ תפסת מרובה לא תפסת וכמו דקיי"ל כר"י אליבא דרבנן דסברי לדעת הרמב"ם דממעטין הרבוי דמשרת רק לטעמו וממשו ה"ג ממעטין הרבוי דכל דאחי לרבות קיוהא ואמרינן דלא מרבה רק לקיוהא וממשו דהיינו כבא"פ ממעטין אותו לענין כרת דלא עדיף קיוהא בחמץ מטעם דשאר איסורין: והטור פסק כסוגיא דפסחים וכו"י אליבא דר"ע דמחייב בטעמו ולא ממשו דהיינו שרה ענבים במים וכן חיבב בכבא"פ אף דליכא טעם כמ"ש הטור בהדי' בס' תמ"ב ע"ש. לזה מחייב בכוחה אף בכוית מהיתר לחוד:

סי' ז"ח דעיסה שנתחממה לא אסור מד טעם רק מטעם מעמיד ע"ש) היואל מזה דמסוגיא זו מוכח דכבא"פ חיבב בכל האיסורין אפילו ליכא טעם וכמ"ש הטור בהדיא בס' זה ע"ש. (ומה שהקשה הפר"ח מהא דעושה עיסה מן האורז ומן החטין דאם יש טעם דגן אדם יואל בו ידי חובתו בפסח ומיירי בכבא"פ ואפ"ה בעינן טעם דגן ע"ש. לק"מ דמנה שאני דהא בצרכות אמרי' דזף ל"ח בזה דמקשה מרקיב שנתבשל ומשני דהתם משום דבעינן טעם מנה וליכא. אלמא דמנה שאני משאר איסורין דבשאר איסורין כגון עיסה של טבל שנתבשל ודאי דחיבב אף שנתחמה טעמו וזמנה כל שנתחמה טעמו אינו יואל בו ה"נ כאן אף שיש כבא"פ ולא נחבטלו החטין מ"מ כיון דלית ביה טעם אינו יואל דהא נשתנה טעם החטין לטעם האורז דבעינן מנה והאורז שינה טעם המנה וכן פטור מה"ט מחלה דמנה גמרינן מחלה מגו"ש דלחם לחם כמבואר בסוכה וזכמה דוכתי וה"ג גמרינן חלה ממנה דבעינן טעם לחם לחלה והא דחיבב עיסה שנתבשלה בחלה הוא מטעם דנתחממה בשעת גילגול):

ובן מוכח שם בסוגיא דבעטעם כעיקר ההיתר נהפך לאיסור וחיבב על כוית היתר לזד כמו שפירש"י פסחים מ"ד שם דז"ה מפת ומיין. ולפי סוגיא זו הוכרח הש"ס לומר דהא דמרבזה ר"א מכל כוחה ע"כ דאפילו בכוית כוחה לזד חיבב אף דלא אכל מהחמץ כוית וגם ליכא טעם ומטעם דההיתר שבתוכו מנטרף לאיסור דאי הרבוי דכל אחי באוכל כוית מחמץ דוקא כבא"פ מהיתר הא בכל איסורין כה"ג מחייב אפי' כרת וכן ליכא למימר דמרבזה באוכל כוית מהתערובות יש בו טעם דככה"ג ג"כ חיבב בכל איסורין בהטורפות ההיתר ועכ"ל דמרבזה כוחה אף דלית ביה טעם רק קיוהא שינטרף ג"כ ההיתר לאיסור ויתחייב אפי' בכוית מהכוחה. וא"ש הסוגיא דפסחים: (אמנם כוית בכדי אכילת פרס הוא רק בזמן באינו מינו בשמא וכמו שכתבתי בז"ד סי' ז"ח צביאורים ע"ש):

אמנם הרמב"ם מדחה סוגיא זו מהלכה כמ"ש הפר"ח מכח סוגיא דע"א דף ס"ז מהא דאמר ר"י כל שטעמו וממשו אסור ולוקין עליו חוהו כבא"פ וכו'. אלמא דלא ס"ל כסוגיא דפסחים. וממשו

שנאמר כל מחממה לא תאכלו דז"א כשאכל כוית חמץ בכדי אכילת ג' בנים הוא שלוקה מן המורה אכל אם אין בהתערובת חמץ כוית בכדי אכילת ג' בנים אע"פ שאסור לו לאכול אם אכל אינו לוקה ע"כ. ותמה עליו הכ"מ דממ"ז אי פוסק כחכמים וסובר דכוית בכדי אכילת פרס מודו אף דלא דרשי כל א"כ אפילו כרת נמי לייחיי. ועוד אמאי הביא קרא דכל מחממה ועוד דבש"ס אמרו לחכמים הנח לכוחה הבנלי דלית ביה כוית כבא"פ ואי פוסק כר"א הא דבש"ס מוכח דלר"א אפילו אכוית מכותה לחוד חיבב מטעם היתר מנטרף לאיסור דבדף מ"ג מקשה הש"ס כמאן כר"א דדריש כל אפילו חמץ בפסח נמי ופירש"י דאמר על עירובו בלאו והיינו היתר מנטרף לאיסור. וכן מוכח שם דמחייב אפילו ליכא כבא"פ ע"ש כמ"ש שהאריך מאוד. וחירושו דחוק מאוד למעיין:

ולפענ"ד נראה דבחנם הרעישו העולם בזה כי דבריו ז"ל הן פשוטין מאוד למעיין כי בש"ס פסחים שם מוכח דעל כוית בא"פ מחייב אפילו ליכא טעם כשהתערובות הוא מבא"מ כמו שמוכח הפר"ח דהא מקשה מכותה דאמאי פליגי רבנן אף דכוחה לית ביה טעם לדעת הטור. וכן מוכח מהא דמקשה מקופות דהוא יבש ביבש: (ובזה ינחא לן קושי' החוס' בנייר דף ל"ו שהקשו אהא דמקשה הש"ס אר"ע מהא דשום ושמן של תרומה ולא משני דור לוקה עליהן משום דטעם כעיקר ע"ש ומירוצם דחוי מאוד. ולפמ"ש ינחא דהש"ס מוכיח דע"כ מיירי בשום ושמן דליכא טעם בהמקפה דאי איכא טעם קשה דהיה לו לפסול את כולה דהא במס' טבול יוס פליגי בעיסה שנתחממה בשאור של תרומה אי פסול כולה. ופי' בירושלמי דפליגי אי דימוע דאורי' ע"ש. ואי מיירי ביש בו טעם וטעם כעיקר דאורי' להיות ההיתר נהפך לאיסור היה לו לפסול את כולה כמו בעיסה שנתחממה הנ"ל ועכ"ל דמייירי דלית ביה טעם ומש"ה הוזרף הש"ס לשנוי מטעם כבא"פ דאז לא נהפך ההיתר לאיסור רק שהאיסור לא נחבטל וההיתר המפסיק בין התרומה הוא חולין מש"ה לא פסול רק מקום מגעו. ומה שהקשו מעיסה שנתחממה דהא טעם כעיקר דאורי' לא קשה לפמ"ש הפר"ח בז"ד

הגמ' בפסחים מליין עוד סוגיא בענין תערוכות חמ"ץ אב"ד כהקדמה לסוגיא פפיא יש לברר את שיטת התנאים והפוסקים בענין תערוכות חמ"ץ -

1. שנות י"ג, פסוקים ט"ו ו"ט, ורש"י ד"ה כי כד אכיל

פאכיל חמ"ץ או שאור בפסח חייב כרת - ושאור אינו נאכל אלא מחמ"ץ ציסות אחרות

2. שנות י"ג, ט

פתורה חזרה שוב על איסור אכילת חמ"ץ

3. פסחים דף כ"א ע"ב, אומר חזקיה ... פיתר אכילה, ורש"י דא יאכיל

חמ"ץ בפסח אסור גם בפנאי אב"ד אין כרת על פנאות

4. דברים ט"ז, א-ג

כאן פזורה פתורה על אכילת חמ"ץ עם שחית קרבן פסח דפיין בין פערבים על ארבע פסח. למעשה נחקקו התנאים באיסור אכילת חמ"ץ בערב פסח -

5. פסחים דף כ"ח ע"א בסוף, דתנא חמ"ץ ... כד שבצה' ורש"י

שיטת ר' יהודה פייא יש לראו על אכילת חמ"ץ ופנאותו בע"פ אחר חלות וכן על אכילת חמ"ץ שצבר א"ל פסח (ברשות ישראל), לר"ש אין לראו בע"פ ולאוחר הפסח ואפי' לענין אכילה - וגם לרבי יהודה וגם לרבי שמעון חמ"ץ בפסח אסור בפנאי, אב"ד לר"ש חמ"ץ בפסח מותר בפנאי.

6. ע"ב, ומנין לאכילת חמ"ץ ... אינו בל תאכיל חמ"ץ

לפי ר' יהודה, ללא תאכיל מוסב על, וזבחתי, ואילו לפי ר"ש מוסב על, שבצת ימים, ואדין לראו דבר ר' יהודה רבי' דאיסור פנאי קודם זמן -

7. תוס' ע"ב דף ו' דף ו' דף ז' דף ז'

לראו יאכיל עלה שכל איסורי אכילה יש בחמ"ץ פנאי בכלל, וז"ל שפי ר"י בע"פ אחר חלות אסור מפר"ת דתפנת ולאכילת חמ"ץ - אב"ד אין כרת, ולר"ש לכאורה מותר -

8. פסחים דף ע"ב, דכ"ח א"א ... אכילת חמ"ץ (פ' ע"א), רבא אומר ... לאכילת חמ"ץ

כאן מפורש שכל"ע חייבים לבצר את החמ"ץ בע"פ אחר חלות - ובדאי אסור אז באכילה -

9. תוס' ע"ב דף ר"ב שמואל, וז"ל ... מתשבתו, ומנא ... לרבי שמעון

עם ר"ש מודה שאסור לאכילת חמ"ץ בע"פ אחר חלות מפני שאנו מלויים לבצרו אב"ד לפי רבי שמעון מותר דתפנת ממנו כשנבצרו.

וא"כ - לר"ש אסור לאכילת חמ"ץ בע"פ אחר חלות מפר"ת - לר"י גם לוקין ואסור בפנאי, לר"ש אין לוקין ומותר בפנאי מפר"ת.

10. ע"ב בפסחים כ"ח סוף ע"ב, מני מתנתין... ובל יאכיל

רב אחא פירש את דברי המשנה ע"פ רבי יהודה ורבא ע"פ ר"ש.

11. רמב"ם פ"א חמ"ץ ומיניו הכלכלה ד'

הרמב"ם פסק כרבי שמעון וכו' שפסיד רבא את דברי המשנה.

ופנה ר"י ור"ש נחלקים עם החמ"ץ שצבר א"ל פסח גם בערב פסח -

12. רמב"ם פרק א' חמ"ץ ומיניו הכלכלה ח' והשתת פראב"ד, ומני משנה

הרמב"ם פסק כר"י - שהרי בדרך כלל ר"י ור"ש הכלכלה כר"י אלא שבגלל לאחרי הפסח פסק הרמב"ם כסתמא דמשנה אב"ד בעלמא לר"ש פסח חזר הכלכלה שפסיד רבא יתירה, ופראב"ד פסק כר"ש.

13. ע"ב א"ח סי' תמ"ט סעיף א', ... בפנאי ומ"ב ס"ק א', ... דלילתו ושאור צ"א א"ח

הרמב"ם פסק כרמב"ם, וכל זה מפר"ת, ומדרבנן -

14. פסחים דף י"א ע"ב המשנה, ר"מ אומר ... ותולין כל חמ"ץ ושורפין בתחלת שש' ורש"י

חז"ל זכרו קודם חלות שנה יאכיל - לר"מ אסור אכילה ופנאי מתחלת שנה ששית אחר פני דפיין שנה קודם חלות, לר"י אסור אכילה לבד עוד שנה לפני שנה ששית.

15. ע"ב א"ח סי' תמ"ט סעיף א', ואסרוהו חכמים ... חלות, ומ"ב ס"ק ח', ט

לפי דעה הראשונה אסור מבי שנות זמניות קודם חלות - ופיין לפי פ"ח שיש פיוס מצלות ואז ז"א פכוכים ולפי הכלל מפר"ת ואז שקיעה, לר"ש שני' ע"ב א' שנות על השעון לפני חלות. איקר פדיון כדעה הראשונה וע"פ הכלל, יש להחמיר לשיטת פ"ח, ובעצת פדחק אפטר לסמוך על דעה פשני' ולמכור את החמ"ץ שפרי' לאחר זמן איסור פנאי אין פנאי נקרא, ברשותו כדי למכרו.

מנדן שפחמ"ל בפסח אינן בעל מדרבנן - דפי פרחמ"ל מפני שפוא דבר יש לו מתירין ודפי פתוס' משום חומרא דחמ"ל - מפני שפוא מותר בשאר ימות השנה ובפסח פאוכלו חייב כרת. ופנף, ראינן משנה בע"ז ע"ד דבריס פאוכלו בעלפן-

1. משנה ע"ז ע"ד ע"א, אלו אסורין ואוסרין... ואלו... ואיסורי הנאפ', ורש"י ד"ה תרתי

רש"י פירש את שיטת התנא ביבש וסובר שפחמ"ל בפסח שנתערב ביבש זרק אפד לים פמלח (וזופי שיטת רש"י בכ"ד יבש כחו שראינו ונראפ דקמן) ופשאר מותרים בפנאפ - וזפ שלמדנו שפחמ"ל בפסח בעלשפו לכאורה פוא בלח בלח בלדד (שפרי דרש"י פוא גזרפ אפ מין במינו שפוא בעלשפו בעל איסורי תורה כרבי יפודפ - ופתוס' פוכחו שדינן של רבי יפודפ פוא בלח בלדד) ולשיטת פתוס' שחמ"ל בפסח בעלשפו פוא מפני חומרת חמ"ל מפני שפוא בכרת לכאורה אין זפ אלכא באכילה אפל במפ שנעז לכיפור פנאפ שאין עליו כרת יש מקום למחר שאפילו בלח פחמ"ל בעלששים, ולכאורה, דפי פרחמ"ל שפחמ"ל אינן בעל מפני שפוא דבר יש לו מתירין אין מקום לחלק בין לח ליבש ובין אכילה לפנאפ.

2. רי"ף שם בע"ז (ד"ו ע"ב), מתני' ואלו אסורין... בעל שפוא' (ד"ז ע"ב)

דפי רי"ף אין הלכה כתנא זפ שפרי פחמ"ל בפסח אוסר בעלשפו ואפילו בפנאפ.

3. ר"ן שם (ד"ז ע"ב) ד"ה גרסינן, ולפי זה אמרינן בפרק כ"ד שפוא... מתוקמא באיסורי הנאפ'

פרי"ן ופראב"ד סוברים שחמ"ל בפסח בלח בעלשפו דענן איסור אכילה דוקא אפל דכא דענן פנאפ.

4. שו"ע או"ח סי' תנ"ז ס"א דברי המחבר... בפנאפ'

דפלדכה קי"ד שפחמ"ל בפסח אינן בעל בלח אפילו דענן איסור פנאפ (בנעז ליבש ביבש נראפ דקמן)

ופנף, בסוגיית דבריס שאינן מתבטלים ראינן את ענן פולכת פנאפ לים פמלח-

5. משנה ע"ז ע"ד ע"א, ויין נסק... ודף נ"ט ע"ב, נכד מננה ע"ים... פדין דעבודת כוכבים

דפי רבי שמעון בן גמליאל אפשר למכור את פתערות בנכו דמי פאיסור שבו ועל ידי זפ דכא נפנף פאיסור, ולפי רבי אליעזר מותר אף ליענות מכד פתערות מננה ע"י זריקת דמי פאיסור לים פמלח.

6. תוס' יבמות פ"א ע"ב ד"ה כולן, ואות ומה טעם דכא אמרי'... וימכור לישראל'

דפי פתוס' בעל תערות איסורי פנאפ בפיתר פ"ה מותר מציקר פדין למכור את פכל לנכרי בנכו דמי פאיסור אלכא אענן חוששים שמא יחזור פנכרי וימכור את פאיסור לישראל אחר ונמלא שפיראד פפוא ישתנה בספק איסור.

7. שם בתוס' דע"ד, ואות ומ"ש דלכא פליג... מנשות פאיסור בעין

דפי פרגש"ם (אחרי שפפלדכה פיא כר"א) מותר ליענות מכד פתערות בעל תערות איסורי פנאפ בפיתר ע"י זריקת דמיו לים פמלח, אפל פתוס' חולקים עליו וסוברים שדוקא בע"ז שפאיסור אבר דמיס אפשר לסמוך על פולכת פנאב לים פמלח, או במקום שאין נפנף מנול פאיסור כאן ע"ים שנפנף מחום שריפתם.

8. ש"ך יו"ד סי' ק"י ס"ק ב'

פש"ך פסק כחו פתוס' - שבעאר איסורי פנאפ מותר למכור את פכל בנכו דמי פאיסור, ודוקא בע"ז מותר ליענות מפתערות מננה ע"י פולכת פנאב לים פמלח - ופלדבו פתיר ע"י פולכה בעל תערות איסורי פנאפ.

9. מרדכי פ' כ"ד שפוא סי' תקנ"ח ובג"ד ישע אות מ"ג

דפי פמרדכי אין און סומכים על פולכת פנאב לים פמלח באיסור דאורייתא ודאית - ופיין חמ"ל בפסח.

10. רמ"א או"ח סי' תנ"ז ס"א, וזריק דשרוף... ולמכור פשאר ומ"ב ס"ק ט', דלמנעשפ'

פננעז דפי פרחמ"ל פוא לפחמ"ר ואפילו באיסור משפ.

עוד נפק"מ בין שיטת פרחמ"ל דבין שיטת פתוס' בענן תערות חמ"ל במשפו פוא בנעז דעאר פסח-

11. רא"ש פ' כ"ד שפוא סי' ה', וחמ"ל שם שעות... בששים'

דפי פתוס' ופרא"ש אין פחמ"ל בעל בששים מפני חומרת חמ"ל פיין בפסח ע"ינו שפוא בכרת אפל בע"ז אחר חלות עדיין אין כרת ופחמ"ל בעל בששים.

12. ר"ן פ' כ"ד שפוא (בריי"ז ז' ע"ב) ד"ה פנאפ רבא

דפי פרי"ן ערב פסח כפסח דענן ביאול - ולפי פרחמ"ל שפא שאינן בעל פוא מדין דבר יש לו מתירין ע"ז בע"ז אינן בעל.

13 'ש"ע און"ח סי' תנ"ז ס"ב דברי המחבר

הש"ע פסק דע כנו הרמב"ם.

14 'ע ברא"ע, וחנ"ך ע"ע עזות... קודם הפסח

דפי ברא"ע חנ"ך שנתערב לפני הפסח ובטל בששים מותר לאכול את התערוכות בפסח ואין אומרים שיפא חוזר ונעזר בפסח.

15 'נ"י נענף פ"ד חנ"ך ומ"ב פי"ב... ולפחמיר'

דפי הרמב"ם שפ"א דבר שיש לו מתירין עזומים אין לו תורת ביטול ואפילו אם נתערב לפני הפסח.

16 'ש"ת תרומת פדן סי' קי"ד

דפי פתפ"ד המנפ"ט לחלק בין תערוכות דח בלח שאינו חוזר ונעזר לתערוכות יבש ביבש - דפי"ן שפחמ"ך לשאר כדבר נפרד בתוך תערוכות א"ל שאינו נכר אב"ד יתן טעם משפ"ו בתוך תערוכות בפסח - גא"ת אומרת שביסוד הפדן ק"ל שאינו חוזר ונעזר אב"ד אם יש לחשוש שיתן טעם בתוך הפסח ואפילו טעם בלשון אסור.

17 'ש"ע און"ח סי' תנ"ז ס"ד, ומ"ב ס"ק ע"ב וע"ז

המחבר פסק דפקד מציקר פדן ויש מחמירין. וברמ"א פחמיר כנו שכתוב בתפ"ד.

16 שאלה: נוהגים בכמה מקומות שרוב בני אדם בוררים החיטים לצורך המצות לפסח, אבל לא בדיוק כלל. אך מרקדין אותו היטב ובודקים ובוררים בעיונא בעלמא מידה גדולה בשעה אחת או בשתיים. יש טעם למנהג זה או לאו.

תשובה: יראה דיש טעם וסעד לדבר למנהג הזה. דכתב בסמ"ק שנוהגים בהרבה מקומות לברור החיטים מאותם הנישוכים מאכילת עכברים. וכתב עוד שאם נמצאו חטים בתוך הכרי שצמחו מלחלוחית הארץ, שקורין גירמי"ר, שאינם בטלים אפי' נטחן קודם הפסח, כיון שהוא יבש יהיב טעמא בשעת אפייה בערב פסח בששים, בפסח במשהו ע"כ. ובטור א"ח כתב דשפיר מתבטל קודם הפסח, ולא חשיב מבטל איסור לכתחילה, כיון שאינו מכוין לבטלו ע"כ. ומהשתא נראה אע"ג דאין מדקדקים כ"כ בברירה, מ"מ מנהג של טעם הוא, דסמכינן אסמ"ג דכתב במצות חלב, דקמח בקמח מתערב יפה, דמיקרי עירוב לח בלח, כמו שהוכיחו בהוכחה גמורה ממס' מנחות. וכן משמע פ' אלו עובדים (פסחים מד ע"א) גבי שתי קופות, והיינו כדברי א"ח. ובלח מנהג פשוט להתיר מה שיתבטל קודם הפסח, ולא אמרינן דחוזר וניעור בפסח. מ"מ צריך לברור בעיונא בעלמא, כדי לראות שאין בתוך הכלי כ"כ הרבה יותר מא' בששים שיתבטל. וגם הברירה מוכחת שאין מתכוין לבטלה, ולא הוי כמבטל איסור לכתחילה.

1' תוס' חולין ק' ע"א ד"ה בריה, ודבר שאינן לא בריה...

2' רא"ש פרק ג' ה' ה' ה' ה' ה'... לאוכלן כאחת, משום דגזירת הכתוב ... כאחת

3' סו"ט ע"ת קמ"א ... יש להחמיר

4' תורת הבית לפרש"א בית רביעי שער ראשון, מסתברא... איסור

5' ש"י ע"ז ע"ז ע"א ד"ה תרתי אית ליה, וחתיכת נביעה...

6' ש"ע י"ד סי' ק"ט סעיף א' ורמ"א ... חומרא בעלמא

7' אברפס על דברי פרמ"א שם וביאור הגר"א אות ז' בליקוט

8' ש"ק שם ס"ק ו', פתחי תשובה אות א' ולדיון מפרש"א ד"ה בפנק תרי... נה דינ'

9' תרומות פרק ה' משנה ז' וח', ופי' הר"ש למשנה ח'

10' פ"י המשניות להרמב"ם שם

11' ע"ז ז' ה' ע"א, כי אתא רב דימי ... ונצור' ורש"י, ותוד"ה כי אתא ... ראשון בט"ו

12' בבא קמח דף ק' ע"א בסוף, מחיבת הכרם שנתרבה ... באחריותו ורש"י

13' מרדכי ב"ק פרק ה' ה' ה' ה' ה' סוף סי' ק"ט, מחיבת הכרם ... כל פיוס (בסי' ק"ט)

14' ר"ן פרק חמישי ע"ז (בריי"ף ע"א), וכתב הראב"ד ז"ל ... שלם במינן איסור.

15' רא"ש חולין פרק ג' ה' ה' ה' ה' ה' ... ניתוסף עליו איסור ... בפ"ה דתרומות

16' רמ"א י"ד ז"ט סעיף ו', איסור שנתבטל כגון ... בינתיים

17' ש"ק שם ס"ק כ"א ... האו"ה כעל כ"ד' ובסוף, וגם מדברי מפרש"ד ... אפשר להקד'

18' ביאור הגר"א שם אות ט"ו, ופא דאמרינן בפ"ה דע"ז ... כעל על נכון

19' פרי מגדים שפתי דעת שם אות כ"א

20' ר"ן פרק ג' ה' ה' ה' ה' ה' (בריי"ף ע"א) ד"ה גרסי' בגמ' ,מיהו כי אמרינן ... אין כאן איסור

21' רא"ש פרק ג' ה' ה' ה' ה' ה' ... לירי איסור, ואע"ג דמין במינן ... פליטתו

22' שם ברא"ש בסוף, אולא ודאי...

23' ש"ע י"ד סי' ק"ט סעיף א' ברמ"א, וכעל זה ... לירק ששים' וש"ע ורמ"א סעיף ב'

ופנה, ראינו את המשנה בע"ז ואת דברי פרי"ף שצ"ח כמותה משנה שפרי חמ"ץ בפסח במשנה ופמשנה דא כלל, בדברים שאוסרים בכל שפס. הראב"ד תירץ את דברי המשנה שמדובר בפנא וט"ו הראב"ד ז"ה שחמ"ץ בפסח הוא במשנה הוא לענין אכילה בלבד אבל אם יש שם ששים כנגדו מותר בפנא. ורש"י כנראה העמיד את המשנה ביבש ביבש וסובר רש"י אין פחמ"ץ במשנה ביבש - ולכאורה רש"י דשיטתו סובר שדין משנה הוא גזירה א"א מ"נ ובמ"נ פסק רש"י כרבי' יהודה - אבל ביבש פ"ר יהודה רבי' יהודה יש תורת ביטול במינן. ופרי"ף כנראה חולק שם על רש"י וגם על הראב"ד וסובר שפחמ"ץ בפסח במשנה בין לענין אכילה בין לענין פנא בין בלח ובין ביבש. וכן הוא דפי' פרמב"ם - מסובר שחמ"ץ בפסח הוא דבר שיש לו מחירין ואינו בטל בשום אופן. ופי' התוס' והרא"ש שדין משנה הוא משום חומרא דחמ"ץ יש לומר שגם ביבש הוא במשנה אבל לא בפנא שפרי אין כרת בפנא.

24' רא"ש ע"ז פרק חמישי סי' ע', כתב רב אדפס וליתיה' ... איסור בפנא (דפ"נ המשנה)

שיטת הרא"ש היא שיש ביבש בטל ברוב ע"כ בפסח ולפי' פחמ"רו לאיסור במשנה אולא בלח בלח שבכל התורה הוא בששים.

25' ש"ע א"ח סי' נ"ז ס"ט, בה"ט ד"ה יבש ביבש, ומ"ב ס"ק ז"א, עזר כתבו... , וס"ק ז"ה

אדו אַןן בּוּדוּכּוֹת תּערוּבוֹת שֶפּוֹדוּיִנִּים בּוֹסֶס שׁוֹנֵם מִבְּכֵל פּתוּרָה פּוֹאֵ אַןן עֵתָן טַעַם לְפַגֵּם. אִם כּאֵן נִתְחַלַּט אֵם
פּוֹסוּלוֹת בּוֹלַע לְכֵל פּתוּרָה וְאִחֲזֵיכָּ נִרְאָה אֶת מַה שֶּשׁוֹנֵה בַחֲמֵי בּוֹסֶס-ח-

1' אַשְׁנֵה אַבּוּדָה זָרָה סָרַף עֲלֵי, יִין נֶסֶךְ ... , וְלֵאמֹר, ... וּפִיתִירוֹם, וְרִשְׁמִי, וְתוֹדוֹתֵי הַ"ט

2' עַם בְּגֵזָה סָרַף עֲלֵי, אִתְּרָה רַב יְפוּדָה אִתְּרָה שֶׁאֵינִי ... וְקוֹרְאִין אֹתָם שְׁחֵלְיִים

3' הַשֵּׁךְ דְּבָרֵי הַגֵּזָה, אִתְּרָה רִישׁ לְקִישׁ ... הַאֵל פְּגִמָּה וְרִשְׁמִי דְרָה לְאֵל, אֵלֵא, וְדְרָה כֵּל ... אַעֲנֵה

4' עַם, אִתְּרָה רַב אֲבוּהוּ ... דְרִישׁ לְקִישׁ (אֵלֵא זָרָה)

5' עַם, אִתְּרָה רַב כְּפִנְאָה ... אַפְרָא בַעֲלֵמִי הַאֵל (אֵלֵא זָרָה)

6' רַ"ן פֶּרֶק הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל (בְּרִיּוֹת י"ג ע"ב) דְרָה וְדִאֲרִינִי

7' שׁוֹרָע יוֹדֵעַ סִי קָ"ט דְּבָרֵי הַמַּחֲבֵר בְּלִבָּא - ט' וְשֵׁךְ סִי קָ"ז, וְסִי ז' חֲסִי סִי א' ... דְּשִׁבְיָה

8' עַם סִי קָ"ב

9' רַא"ע פּוֹסְחִים פֶּרֶק כֵּל שֶׁהָאֵל אֵל, וְכִנְיָן שֶׁנֶּפְסֵם ... אִסוּר

10' אַשְׁנֵה לְמַדְבַּךְ פֶּרֶק ח' מִאֲכֻלּוֹת אִסוּרוֹת הַעֲלֵי יִיחַ בְּסוּף, וְכֵל דְּבָר שֶׁבִּטְלָה ... בְּאֲכֻלּוֹת

11' עֲזָזָה עֲלֵי, וְלֵאמֹר דִּאֲרִינִי ... דְּלֵאמֹר ... לְפַגֵּם הַאֵל רִשְׁמִי דְרָה בֵּת יוֹמִי, וְתוֹדוֹתֵי בֵּת ... דְּבָרְכוֹת

12' רַא"ע פֶּרֶק חֲמִישִׁי עֲזָזָה סִי ל' (לִדְּוִי הַשֵּׁךְ אֲבוּל קְדִירָה), וְאִין חֲשׁוֹב נֶטְעַם לְפַגֵּם ... דְּפִרְרִי

13' שׁוֹרָע יוֹדֵעַ סִי קָ"ט סִי הַ"ט, ... עֵתָן טַעַם לְפַגֵּם, וְחִדּוּשֵׁי רַע אֵיזָר לְסָרַף דְרָה אֲבוּל

וְאִי-כֵּן - בְּכֵל פּתוּרָה כּוֹלֵף קוּ"ל שְׁדָבָר אִיִּסוּר שְׁאִינֵן רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת אִדָּם מוֹתֵר בְּאֲכֻלּוֹת (כֵּל, שְׁאִינֵן רַאֲוִי לְעָרֵי) אֲבוּל אִיִּסוּר לְאֲכֻלּוֹת אֹתוֹ מְדַרְבֵּן מִשּׁוּם, אֲחֻשְׁבִּי"ה, וְאִם נִתְעַרַב בְּפִיתֵר מוֹתֵר לְאֲכֻלּוֹ וְאִין אֵין אֲוֹמְרִים שְׁעָלִי שְׁאֲוֹכֵל אֶת הַתְּעַרְבוֹת פּוֹחֲשֵׁי אֶת הַאִיִּסוּר שְׁבוּ - וְאִפְיֻלּוֹ אִם הַאִיִּסוּר פּוֹאֵ פְּרוּב, וְתַעֲרֹבֵת אִיִּסוּר וּפִיתֵר שֶׁנֶּשְׁנַף רַאֲוִיִּים לְאֲכֻלּוֹת אִדָּם אֲבוּל פּוֹחֲשֵׁי אֶת טַעַם הַאִיִּסוּר אֲפִילּוּ בְּמִקְלֵת - אִם פְּרוּב אִיִּסוּר פְּרִי זֶה אִיִּסוּר מִפְּרִי. וְאִם פְּרוּב פִּיתֵר תְּלוּי מִחֲלֻקָּת פְּרִי וְפִרְשִׁי"א אִם מִחֲשָׁבִים אֶת מַה שֶּׁנִּתְרַבֵּף בְּחֻמּוֹת כְּנֶגֶד הַפּוֹסֵד בַּטַּעַם, וְהַשְׁבֵּל פִּיתֵר בְּכֵל אִינֵן בֵּין יוֹמִי טַעַם הַאִיִּסוּר פֶּגַם אִינֵן אֲוִינֵן אֲוִינֵן.

14' פּוֹסְחִים דְּרָה מִ"ה עֲלֵי, תִּרְפֵּת שֶׁצִּיפֵּשׁ ... בּוֹסֶסח

בַּחֲמֵי אַעֲרֵף שְׁאִינֵן רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת אִדָּם אַדְרִיין חִיב לְבַעַר אִם רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת כֵּל-ב-

15' רַ"ן פֶּרֶק אֵלּוּ אֲבוּרִין (בְּרִיּוֹת י"ג ע"ב) דְרָה תִּרְפֵּת, וְכִי תִינְא...'

פְּרִין פִּירָשׁ שְׁכֵל שְׂרַאֲוִי לְפַחֲמִי"ף צִיטוֹת אַחֲרוֹת יֵשׁ עֲלֵי שֶׁם שְׂאוּר - טַעַם הַשְּׂאוּר אִינֵן רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת אִדָּם וּבְכֵל זָאֵת מְפוּרָשׁ בְּפִסּוּק שֵׁשׁ עֲלֵי בֵּל יִרְאֵה

וְכֵל זֶה בַּחֲמֵי בְּעִין, אֲבוּל תַּעֲרֹבֵת חֲמֵי שְׁאִינֵן רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת אִדָּם מְפוּרָשׁ בְּרַמְבַּ"ם וּבְשׁוֹרָע אִינֵן עֲלֵי בֵּל יִרְאֵה-

16' שׁוֹרָע אֲוִיחַ סִי תִמְ"ב סִי אֵל וְנִ"ב סִי קָ"ה

תַּעֲרֹבֵת חֲמֵי שְׁאִינֵן רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת אִדָּם אִין בֵּל יִרְאֵה - וּבְסוּבֵיט טַעַם כְּעִיקֵר לְמַדְנֵן שְׁתֵי סִיבּוֹת לְפִתְרֵי - אִין מִפְּנֵי שְׁעָלִי תַּעֲרֹבֵת אִינֵן רַאֲוִי לְחַמַּץ צִיטוֹת אַחֲרוֹת וּמִחֲלָא אִינֵן בְּכֵל שְׂאוּר - וְאִם אִינֵן רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת אִדָּם אִין יוֹמִי מְתוּרָת חֲמֵי. וְרַב חִיִּים פּוֹסְבִיר שְׁאִפִּילּוֹ אִם רַאֲוִי לְחַמַּץ פּוֹת וְאִינֵן רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת אִין בּוּ דִין טַעַם כְּעִיקֵר וּמִחֲלָא פּוֹחֲשֵׁי בַטְּרָה.

17' עַם סִי אֵל ד', וְנִ"ב סִי קָ"כ - כִּי

לְכַאֲוֵרָה דְּבָרֵי פְּשׁוּעַ זָרָה - שְׁפִירָה אִין דִּין אֲחֻשְׁבִּי"ה בְּאֲוֹכֵל חֲמֵי עֲלֵי תַּעֲרֹבֵת! וְלְכַאֲוֵרָה זָרָה מְדוּבָר כּאֵן בַּחֲמֵי פְּרַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת אִדָּם שְׁעִירָבוּ בְּדִבְרֵים שְׁאִינֵן רַאֲוִי לְאֲכֻלּוֹת וְשֶׁם אֵין כֵּן אֲוֹמְרִים שְׁבַאֲכֻלּוֹת פּתוּרָה מְחֻשְׁבִּי"ה.

ובכל זה בנעצ לדין פראשון- איסור בצין שאינן ראוי לאכילה, ובדין פשין דפיין איסור פפוגם את עצם הפיתר וכן במי שבישיל בפסח בכלי חמ"ץ אינן בן יוחי אוקים בו פראשונים-

¹⁸ תוס' אבודת זרה דף ס"ו א"א ד"ה נכדל, ר"ה נתן עצם לפגס, ובסוף, ובחמ"ץ בפסח...

פתוס' פביאו שי מחמירימ בכד איסור שפוא במשפו גס נתן עצם לפגס איסור מפני שצצם פזום לכא גרע מצצם משפו, אבד בסוף אומרימ פתוס' שבחמ"ץ אינן כן שפרי כד פחומראו לרב במין בשאי"א פיא גזרע אזא מינן ובמינן פרי נ"ט לפגס מותר.

¹⁹ גליון פש"ס לרא"א על דברי פתוס'

ר"ע איצר תמה מנן לרס לתוס' שבמין במינן לפי רבי יפודע נ"ט לפגס מותר! ובשדמנא אס פיין פולכימ בתר צצם בקביצת מינן ואינן מינן לרבי יפודע יש לומר ש"ט לפגס לכא נקרא מינן שפרי יש לו עצם שונע, אבד לפלכא קי"ט שפרי רבי יפודע מינן נקבא ע"י שם - ואי"כ שוב קשע מנא לן ש"ט לפגס מותר במינן לפי רבי יפודע?

ופנע, סברת פתוס' מבוססת על שיטת רב שחמ"ץ במשפן בשאינן מינן גזרע אזא מינן שאינן בשדל דפי רבי יפודע, אבד לדין דקי"ט כרבנן שמינן במינן בשדל וזה שחמ"ץ איסור פוא מפני חומרת כרת- יכוד לפיות שצם נ"ט לפגס איסור.

²⁰ שו"ע או"ח סי' תמ"ז סעיף י' ורמ"א

פשו"ע מיקל בנ"ט לפגס בפסח, ולפי פראמ"א מנעז אשכנז לפחמיר -אופילו משפו ונ"ט לפגס.

ובכל זה בפסח אצמח אבד קודם פפסח נ"ט לפגס מותר לכ"ז, ולכן, אס בישלו מאכילי פסח בכלי חמ"ץ שדא פ"י בן יוחי- אס זה קרע בצרב פסח או לפני ע"פ מותר לאכוד את פתבשיל בפסח, אבד בפסח אצמח איסור.

ופנע, בשאר איסורים ראינן שאס נתבשל פיתר בכלי איסור ולכא ברור אס פ"י בן יוחי מתירימ את פפיתר מפני שסתם כלים אינן בני יוחי, לגבי איסור חמ"ץ מנעז אשכנז לפחמיר-

²¹ רמ"א או"ח סי' תמ"ז סעיף ה', אבד בשומן מפותק... איסור בפסח, ומ"ב ס"ק נ"ח

אין לרקל ולאכדו בפסח אדכא אס פתכוון לגשל את פמאכילימ לרס פסח ופ"י ברור לו אז שפכלי אינן בן יוחי, (אופילו באופן שכזה פ"י איסור לו לעשות כן לכתחלה.)

למדנו את סוגיית תערוכות חמ"ץ וחמ"ץ נקשה יש אלו עוברין, את סוגיית חמ"ץ בזמן המשנה בכל שנה, ואת סוגיות נגדיות בפסח בראשונים, מהסוגיות יולאו שפחמ"ץ כשפואו בעין אף, אם התקדקד אז שוינו ראוי לזכירת כלל עזרים עליו בבל יראו מדין שאור אז שלאו יפ"ה ראוי לזכירת כלל, ואם אדיון ראוי לזכירת כלל עזרים בפינתו און חוב לבער את התערוכות אפילו מדרבנן ולכאורה אין דין אחרת"פ על זכירת התערוכות ומותרת גם באכילה אף מדרבנן (אלא שפשמעות במשנה ברורה ס" תמ"ב ס"ב - יבא שאור לזכור אותה מדרבנן.)

ובכל זה בחמ"ץ שפאם פי"ה ראוי לזכירתו ונתקדקד אחר"כ, אבל דאן משעה שפחמ"ץ כבר לא פי"ה דבר מאכיל - אף שראוי לזכירתו ע"י פדחוק - פרי זה חמ"ץ נקשה שנחלקו בו התנאים - לפי פראב"ד שפסק כרבי מאיר יש לאו על זכירתו - לפי ר"ת דוקא זכירתו אב"ל אין אוסור בל יראו מפי"ת ומדרבנן חייבים לבאר - ולפי רש"י משנה סוגרים התנאים פאוסרים את נקשה מדאורייתא יש גם בל יראו, פראב"ס פסק שפואו אוסור באכילה אב"ל לא ברור אם כוננו לזכירתו דאורייתא או דרבנן ופנ"ד משנה ד"ק מפרמ"ס יש עליו בל יראו, ולפי פראב"ש הלכה כחכמים שאין אוסור דאורייתא אף באכילתו, וראוין בשו"ע שאין עליו בל יראו אוסור באכילה אב"ל לא ראוי במפורש אם פאיסור פואו מפי"ת או מדרבנן.

בגמ' מביין יש סוג חמ"ץ פראוי לזכירתו ובכל זאת אין עליו חוב ביצור -

1' פסחים דף נ"ה ע"א משנה, ב"ק ... במיאעו'

ב"ק שנדק בסדק שבצריכה בטעמנן עס חמ"ץ ושו, צריכה'

2' עס בגמ', אמר רב יהודה ... תניא כלישנא בתראו' וע"ה, קשיין אפדדי' ... חמירתאו'

למשנא קמא פחות מכזית בטעם אפי" כשאינו משנה עזריבה וכזית רק במשנה, ולפי"ה אפי" פחות מכזית בטעם רק במשנה, וכזית חמ"ץ אינה בטעם אפ"ה שנתפשה (או כו"ב) ויש לנן ברייתא כלי"ק וברייתא אחרת כלי"ב ופחמ"ר רב פונאן כלי"ב, וא"כ יש לכאורה חוב ביצור אפי" בפחות מכזית (מדרבנן) אלמלא עס משנה עזריבה בטעם אף מדרבנן וא"כ לבאר, וכזית אינה בטעם כל שראוי לזכירתו או חמ"ץ.

3' עס בגמ' נ"ה ע"ב, אמר רב נחמן אמר שמואל ... ונפלי גבי פדדי'

בצריכה למדנו שאין זכירתו בטעם אפי" משנה עזריבה זכירת יש לה חשיבות בפני ע"ה, ופי"ה יש לנן חז"ל זכירתו בצריכה אין לזכור אפי" משנה חשיבות בפני ע"ה ופי"ה משנה עזריבה כל אפי" בטעם, אבל אם מחוברים ע"י חוט של ב"ק יש להם חשיבות זכירתו שלמה ולפי"ה, וב"ק בר"פ פבית אפי" שאין זכירתו בחתיכה אחת - חשו חז"ל שיתדבקו כמה חז"ל זיתים, ולפי"ה חוב ביצור.

4' תוס' דף נ"ה ע"א ד"ה כאן, וקשה ... דפחות מכזית חייב לבאר'

פחות' פקדו דאפי" בצריכה ק"ד דפחות מכזית חייב לבאר אפי" משנה עזריבה, וא"כ בבית דאיינו עשייה לחזק' אפי" בלי זירוף יש חוב ביצור בב"ק - ואפי" אין לו אלמלא חז"ל זית אחד חייב לבאר!

5' פראב"ס פירק ב' חמ"ץ ומ"ה פ"ה ע"א, וב"ק ... ופ"ה ע"ב, וכס"ף משנה

פראב"ס מנ"ד עס דבוק בכותל דין כעשי לחזק בצריכה ובפחות מכזית בטעם

6' ספר יראים סימן ק"ה, וזיריק לזכור ... לבאר'

לפי פיראים פחות מכזית פמאנו ק"ת אין עליו ס חמ"ץ אלמלא לזכור - ובזה איירי רב פונאן, ויולאו יש חוב ביצור מדרבנן גם בפחות מכזית, אלמלא שבצריכה עשי לחזק, או בבית דבוק לזכור, ואי נמי מאנו' לפי פיראים אין עליו עס חמ"ץ, ואם יש חשש שיתדבקו כמה חז"ל זיתים חייב לבאר - ופי"ה בב"ק, דפירורים קשים לא שייק שיתדבקו, וא"כ פירורי חסם פחותים מכזית א"כ לבאר אם הם מנעפים.

7' רש"י דף נ"ה ע"א ד"ה מכ"ה

רש"י פירש כבר בלישנא קמא שאין פ"ה לחייב ביצור אפחות מכזית לבד וכל פשאול פ"ה כשי בסק פכ"ל יותר מכזית בצריכה - ולכאורה רש"י ד"ק לומר, דא"כא בפי"ה ש"ר שכל פכזית תפי"ה בכל"ה אפי" חוב לבאר פונאן בבית איירי באינו מנעפים ולפי"ה חשש זירוף א"כ לבאר (אלמלא שרש"י זירוף שייק אפי" בפירורים קשים דא"כ שיש חתיכה אחת ע"ה)

8' שו"ע אורח סי' תמ"ב סעיף י"א דברי פאחר

פשו"ע פסקרש"י ע"י זירוף כלי - ואיירי באינו משנה עזריבה

9' שו"ע סעיף ז', ח' ומ"ב ס"ק ע"ה, ושערי אורח סי"א

כאן פסק פשו"ע כראב"ס! ולמשנה פסק מ"ב כיראים.

וא"כ - חמ"ץ פראוי לזכירתו אדם אפילו ע"י פדחוק, או שראוי לזכירתו איסור אחרות וראוי לזכירתו כלל חייבים לבאר ופ"ה פחות מכזית - בתנאי שמתיחסים אליו כאם מאכיל, אבל חמ"ץ - ואפילו ראוי לזכירתו אדם - שמתיחסים אליו כאם כלי או לזכור, כל שפואו חתיכה פחותה מכזית אין זירוף לבאר, ואם פ"ה חתיכה גדולה מכזית לכאורה אין זכירה אלמלא לבאר או לקדקד אז שאינו ראוי לזכירתו כלל -

10' פסחים דף נ"ה ע"ב, דתניא פתת... לא ביעי', אפי" נחמן אמר רב... בטעם וכו'

חתיכת חמ"ץ גדולה מכזית שפואו ראוי לזכירתו אב"ל משנה כחפ"ה ולפי"ה כמאכיל אפ"ה לא יראו ע"ה שראוי לזכירתו.

ובד"ז דען חובב ביצור, אבדל בודאי אסור לאוכלן - וייתכן שחייבים אלו כרת. ויש מקום לחקור - גבי חמ"ל שאינו ראוי לאכילת כהלך למדען שאס אוכלו כמתעסק או ע"י תערוכות לא אחשבי"ה - אבדל כאן שפוא בעצמם חמ"ל אולי יש מקום למור שאס אוכלו כמתעסק צ"יין אסור -

"שו"ע אורח סי' תמ"ב סעיף ג' דברי המחבר, ומ"ב ס"ק ט"ז

אין דעשתמש בבעלים באפילו בעמילן חמ"ל מחשש שפחמ"ל יפול לתוך המאכלים - פרי א"ל בפחות מכזית אפילו מת"ח אולי כאל אוכל - אס נפל לתוך האוכל חזר לפיות אוכל אפילו אס לא אחשבי"ה!

וא"כ - בדירת חמ"ל פ"א פחפוש אחר חמ"ל שמת"ח אולי כאל מאכל ואפ"י כשפוא פחות מכזית, או חתיכות חמ"ל שאין מת"ח אולי כאל חמ"ל כשפס גדולים מכזית - אבדל ניקוי פמאכח וחדר שבו אוכלים וכן ניקוי פבעלים שלובשים בשעת פאכילת חייב לפיות באופן שלאו נשאר אפילו משפו שראוי לאכילת אפילו ע"י פדחק.

וצרף לזיהר שלא להשאיר
אפי' פחות מכזית במקום שאינו עשוי לחזק והוא שראוי
לאכול קצת אבל אם הוא פחות מכזית והוא מטונף קצת כיון
דאיכא תרתי לריעותא אינו חייב לבער

